

ضرورت توجه والدین

به عارضه تنبلی چشم در کودکان

به خاطر چشم‌هایش

تنبلی چشم چیست؟

نخستین سؤالی که در مواجهه با این عارضه چشمی برای ما ایجاد می‌شود این است که اصلاً تنبلی چشم چیست؟ تنبلی چشم یکی از شایع‌ترین علل کاهش دید قابل پیشگیری در دهه اول زندگی است. میزان شیوع آن از ۲ تا ۵ درصد در ایران و کشورهای مختلف گزارش شده است. تنبلی چشم یا آمبلیوپیا، اختلالی در بینایی است که باعث می‌شود دید یک چشم و گاهی دو چشم کاهش پیدا کند به طوری که حتی با استفاده از عینک، لنز و... و رفع مشکلات ساختمانی چشم نیز برطرف نشده و ادامه می‌یابد. این اختلال هرچه دیرتر تشخیص داده شود درمان دشوارتر می‌شود و میزان بهبود کمتر خواهد بود به طوری که اگر درمان در سنین ۱۰ تا ۱۲ سالگی آغاز شود، دید کامل نخواهد شد و پس از ۱۲ سالگی نیز اثری در بهبود دید چشم ندارد.

چشم‌ها دریچه ورود ما به دنیا هستند و هر درکی که از دنیای اطراف مان داریم با نگاه کردن است که به دست می‌آید. اما بیماری‌ها و عوارضی در کمین چشم‌های مان هستند. تنبلی چشم یکی از این عارضه‌هاست! حتماً شما هم تبلیغات محلی و رسانه‌ای غربالگری تنبلی چشم در کودکان را دیده‌اید و شاید بسیاری از شما فرزندان تان را برای انجام این غربالگری به مراکز بهزیستی یا سایر مراکزی که غربالگری چشم کودکان را انجام می‌دهند، برده باشید. اگر هنوز برای انجام این کار اقدام نکرده‌اید توصیه می‌کنم حتماً این مطلب را مطالعه کنید، چرا که می‌تواند شما را برای انجام غربالگری چشم فرزندان مصمم‌تر کند. چشمانی که ممکن است با غربالگری برای همیشه دید و زیبایی‌اش را از دست بدهد اما اگر نگاهی پیشگیرانه داشته باشید و در صورت بروز این بیماری زود برای درمانش اقدام کنید، چشم‌ها و نگاه فرزندان را دوباره به آن‌ها می‌بخشید.

مریم زاهدی

خبرنگار چار دیواری

سن طلایی درمان تنبلی چشم

می‌تواند عواقب بینایی جدی در پی داشته باشد. اگر اشکال در دید کودک قبل از پنج سالگی درمان شود، حتی در صورت وجود تنبلی چشم، امکان آن که کودک بینایی کامل خود را به دست آورد، بسیار زیاد است اما پس از پنج سالگی، هرچه درمان تنبلی چشم به تعویق افتد، به همان نسبت احتمال درمان کامل و به دست آوردن بینایی کامل نیز کاهش خواهد یافت. به طوری که درمان پس از هفت تا ۱۰ سالگی تأثیر چندانی در بینایی نخواهد گذاشت.

سه تا شش سالگی را سن طلایی درمان تنبلی چشم می‌دانند و اگر از این زمان بگذرد ممکن است دیگر تنبلی چشم کودک درمان نشود! دلیلش هم این است که مرکز بینایی در مغز انسان از دوران جنینی تا حدود ۱۰ سالگی رشد می‌کند اما اصلی‌ترین رشد آن تا سه سالگی است؛ در نتیجه این رشد و تکامل، دید واضح و کاملی به وجود می‌آید. در این مدت، به‌ویژه تا سه سالگی، هر عامل یا اتفاقی که موجب اشکال در دید یک یا هر دو چشم شود،

یک عارضه بی‌سروصد!

مسأله می‌شوند که دیر شده است. انجام معاینه چشم برای بچه‌ها بسیاری ضروری است تا در صورت تشخیص این عارضه، پیشگیری لازم انجام گیرد. گاهی ممکن است کودک از ضعف بینایی، خستگی چشم یا سردرد شکایت داشته باشد یا این که علائم بیماری‌هایی باعث تنبلی چشم شود نظیر انحراف چشم و کدورت‌های مسیر بینایی مثل آب مروارید و کدورت قرنیه.

اگر شما هم از آن والدینی که خیلی پیگیر معاینات پیشگیری از تنبلی چشم فرزندان تان نیستید و می‌گویید فرزند من علامت خاصی ندارد و از ندیدن شکایتی نمی‌کند! اما باید بدانید چشم در حال تنبل شدن معمولاً ظاهری طبیعی دارد و کودکی که چشم او در حال تنبل شدن است، ممکن است شکایتی نداشته باشد و والدین او نیز از این قضیه خبر نداشته باشند و وقتی متوجه

ضرورت آگاهی والدین

آگاهی والدین و شناخت آن‌ها از این بیماری بسیار حائز اهمیت است و در شرایطی که والدین در همان سنین کودکی بتوانند مشکل تنبلی را در چشمان کودک خود تشخیص دهند، درمان نیز بسیار موفقیت‌آمیزتر خواهد بود. اگر والدین نسبت به این موضوع شناختی نداشته باشند و خیلی دیر متوجه این بیماری شوند، لازم است برای درمان کمی صبور باشند؛ چرا که روند درمانی زمانبر خواهد بود. توصیه می‌شود برای تشخیص به موقع حتماً کودک را بعد از تولد، در ماه‌های بین شش تا ۱۲ ماهگی و سپس سه تا چهار سالگی نزد پزشک متخصص برده تا معاینات لازم انجام شود.

علائم تنبلی چشم

متأسفانه در بسیاری از موارد تنبلی چشم بدون علامت است و چشم‌ها ظاهری کاملاً طبیعی دارند. از طرفی کودکان سه تا چهار سال، نمی‌توانند مشکل خود را اعلام کنند اما گاهی وقت‌ها علائم زیر را می‌توان در کودکان دید.

- ۱- انحراف چشم به داخل یا خارج
- ۲- عدم گردش هماهنگ چشم‌ها
- ۳- ضعف در دید عمقی
- ۴- دوبینی یا بستن یکی از چشم‌ها
- ۵- کج کردن سر
- ۶- هرگونه واکنش غیر عادی بینایی
- ۷- سردرد

غربالگری تنبلی چشم در ایران

غربالگری تنبلی چشم از سال ۱۳۷۵ از برنامه‌های مهم سازمان بهزیستی قرار گرفت که کودکان سه تا شش سال جامعه هدف این برنامه هستند. طی سال‌هایی که طرح پیشگیری از تنبلی چشم در کشور اجرا شده، ۵۶ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر در آن مشارکت فعال و مؤثر داشته‌اند. از این تعداد یک میلیون و ۸۸۶ هزار نفر دچار سایر اختلالات بینایی و ۳۹۰ هزار نفر دچار آمبلیوپ شناسایی شده‌اند، به عبارتی از نایبانی ۳۹۰ هزار نفر تاکنون به درستی و به موقع پیشگیری شده است.

اگر کودکی در غربالگری تنبلی چشم شناسایی شود، ابتدا به اپتومتریست و سپس به چشم‌پزشک ارجاع داده خواهد شد که در صورت نیاز به جراحی این عمل صورت گیرد که انجام این اقدامات باعث پیشگیری معلولیت بینایی کودک می‌شود. با وجود این ۲۰ درصد خانواده‌ها در سطح کشور در این طرح مشارکت نمی‌کنند که این مسأله می‌تواند به بروز معلولیت در کودک منجر شود.